

§ 3

VN 2021/3

Ställningstagande om att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade i valet till riksdag, kommun och region 2022

Ärende

Av vallagen (2005:837) följer att en kommun kan delas in i flera valkretsar och att kommunen ska delas in i geografiska röstningsområden, det vill säga valdistrikt. Kommunfullmäktige beslutar om valkretsarnas utformning medan länsstyrelsen fastställer beslutet. Vad gäller valdistrikten beslutar länsstyrelsen om förändrad indelning på förslag av kommunfullmäktige.

Valmyndigheten har framfört att kommunen och länsstyrelsen bör ha en dialog om när kommunen planerar att vara färdig med valkretsar och valdistrikt. Kommunen ska granska sina valdistrikt i god tid innan den 1 december året före valåret. Om valdistrikten ändras kan också valkretsarna behöva ändras.

Valnämnden i Danderyds kommun har utrett Danderyds kommuns valkretsindelning och valdistrikt med utgångspunkt i vallagens bestämmelser och Valmyndighetens rådgivning. Bedömningen är att det saknas skäl att ändra indelningen i en enda valkrets eller utformningen av de nuvarande 20 valdistrikten.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Valnämnden bedömer att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade vid valet till riksdag, kommun och region 2022.

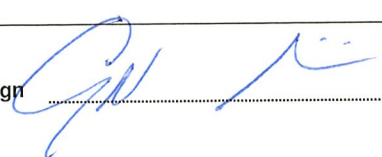
Proposition

Ordförande Gustav Nielsen (M) ställer proposition på kommunledningskontorets förslag och finner att valnämnden beslutar i enlighet med det.

Valnämndens beslut

Valnämnden bedömer att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade vid valet till riksdag, kommun och region 2022.

Expedieras
Länsstyrelsen
Kommunfullmäktige

Samuel Larsson

Valnämnden

Ställningstagande om att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade i valet till riksdag, kommun och region 2022

Ärende

Av vallagen (2005:837) följer att en kommun kan delas in i flera valkretsar och att kommunen ska delas in i geografiska röstningsområden, det vill säga valdistrikt. Kommunfullmäktige beslutar om valkretsarnas utformning medan länsstyrelsen fastställer beslutet. Vad gäller valdistrikten beslutar länsstyrelsen om förändrad indelning på förslag av kommunfullmäktige.

Valmyndigheten har framfört att kommunen och länsstyrelsen bör ha en dialog om när kommunen planerar att vara färdig med valkretsar och valdistrikt. Kommunen ska granska sina valdistrikt i god tid innan den 1 december året före valåret. Om valdistrikten ändras kan också valkretsarna behöva ändras.

Kommunledningskontoret har utrett Danderyds kommuns valkretsindelning och valdistrikt med utgångspunkt i vallagens bestämmelser och Valmyndighetens rådgivning. Bedömningen är att det saknas skäl att ändra nuvarande indelning i en enda valkrets eller utformningen av de 20 valdistrikten.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Valnämnden bedömer att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade vid valet till riksdag, kommun och region 2022.

Kommunledningskontorets utredning

Antal röstberättigade i Danderyds kommun

Den 1 mars, året före varje valår, sammanställer Valmyndigheten statistik över antalet röstberättigade i landets kommuner. Statistiken används som underlag för flera beslut inför valet:

- Enligt 4 kap 12 § vallagen som underlag för kommun- och regionfullmäktiges beslut om **valkretsindelning**.
- Enligt 4 kap 17 § som underlag för kommunfullmäktige och länsstyrelsens beslut om **valdistriktsindelning**.

Samuel Larsson

- Enligt 5 kap. 1 § kommunallagen som underlag till kommunfullmäktiges beslut om **antal ledamöter i kommunfullmäktige**.

Den 1 mars 2021 sammanställde Valmyndigheten statistik över antalet röstberättigade i landets kommuner.

Valdistriktskod	Valdistriktsnamn	Röstberättigade 1 mars 2021	Röstberättigade 1 mars 2017
01620101	Gamla Enebyberg	1 220	1 218
01620102	Sätra Äng	1 173	1 189
01620103	Klingsta	1 397	1 384
01620104	Kevinge Strand- Charlottenberg	1 349	1 335
01620105	Kevinge- Mörbyskogen	1 298	1 118
01620106	Berga-Rinkeby	1 528	1 400
01620107	Mörby	920	946
01620108	Nora	1 263	1 213
01620109	Anneberg	1 275	1 288
01620110	Norra Djursholm	1 215	1 266
01620111	Mellersta Djursholm	1 001	1 033
01620112	Djursholms Ekeby	1 154	1 108
01620113	Långängen- Tranholmen	1 258	1 257
01620114	Stocksund	1 163	1 170
01620115	Svalnäs	1 084	1 099
01620116	Södra Djursholm	1 000	1 022
01620117	Djursholms Ösby	1 108	1 127
01620118	Sikreno	1 255	1 230
01620119	Inverness	1 172	1 130
01620120	Västra Enebyberg	1 291	1 344
	Totalt	24 124	23 877

Samuel Larsson

Det senaste tillfället då valnämnden tog ställning till valdistriktens utformning var genom beslut av den 23 augusti 2017 (§ 2). Antalet röstberättigade i kommunen har ökat med 247 sedan 2017.

Danderyds kommun bör inte indelas i flera valkretsar

Enligt 4 kap 11 § vallagen är huvudregeln att en kommun ska utgöra en enda valkrets. Av 4 kap 12 § vallagen följer dock att kommuner som har 36 000 röstberättigade får delas in i två eller flera valkretsar. En kommun som har färre än 36 000 röstberättigade får delas in i valkretsar endast om det finns särskilda skäl för det. En sådan ändring ska föreslås av kommunfullmäktige till länsstyrelsen senast den 31 oktober året före det valår då den nya indelningen ska gälla för första gången.

Särskilda skäl kan utgöras av att det nyligen skett en genomförd kommunsammanslagning eller att det föreligger politiska traditioner eller historiska skäl. Det kan även finnas valtekniska argument som talar för en valkretsindelning, till exempel om ett stort antal ledamöter ska väljas och kandidatnamnen på partiernas valsedlar blir så många att det i praktiken blir svårt att hantera listorna (prop 2013/14:48, s 51).

Små valkretsar kan leda till negativa konsekvenser såsom att spärrarna blir högre för de mindre partierna att komma in i kommunfullmäktige. Därutöver kan risken öka för att kommunfullmäktige i mindre utsträckning återspeglar valresultatet ur proportionell synvinkel (a prop, s 50).

Med sina drygt 24 000 röstberättigade ligger Danderyds kommun under gränsen på 36 000 med en god marginal. Några särskilda skäl föreligger heller inte för att valkretsindelning ska genomföras.

Bedömningen blir därmed att Danderyds kommun inte ska delas in i flera valkretsar.

Danderyds kommun bör inte ändra nuvarande indelning i valdistrikt

Enligt 4 kap 16 § vallagen ska varje kommun delas in i geografiska röstningsområden (valdistrikt).

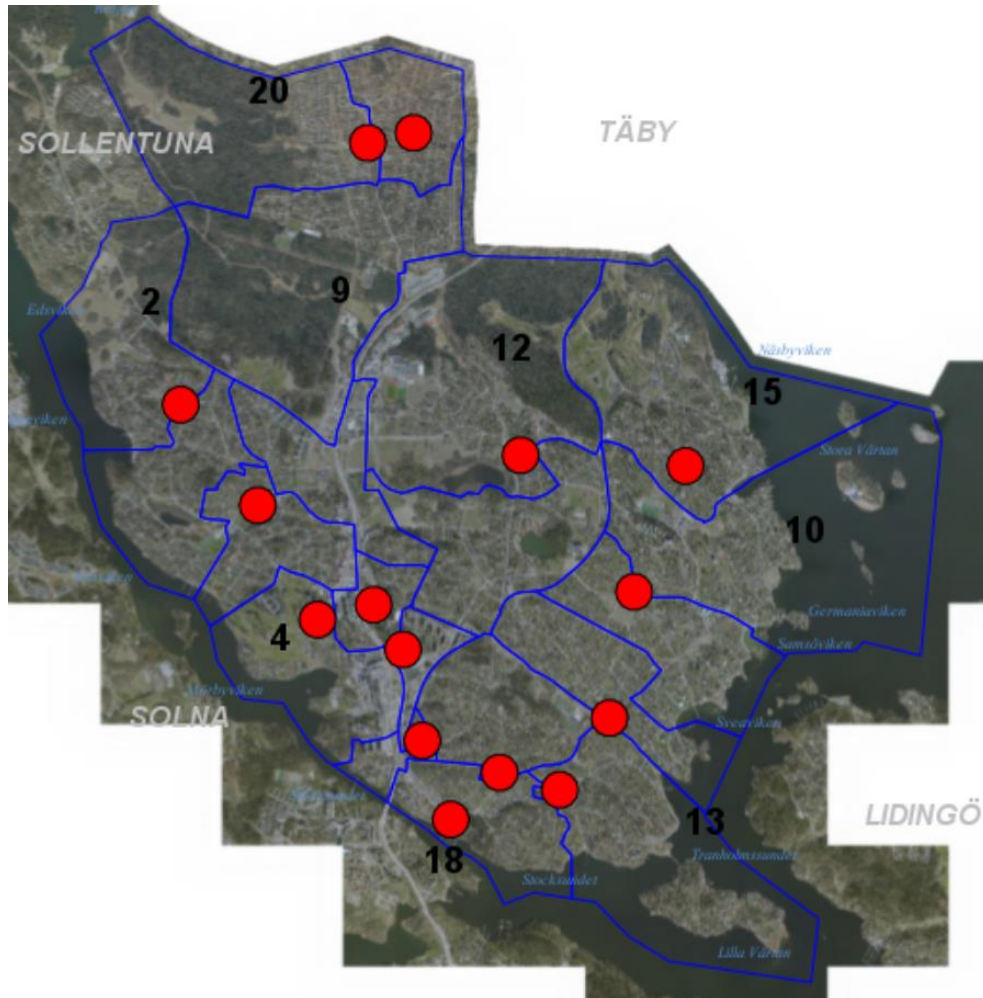
Av 4 kap 17 § vallagen följer vidare att ett valdistrikt ska omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Om det finns särskilda skäl får ett valdistrikt omfatta färre än 1 000 eller fler än 2 000 röstberättigade. Ett valdistrikt får omfatta färre än 300 röstberättigade endast om det finns synnerliga skäl. Det är länsstyrelsen som slutligen beslutar om ändringar i valdistrikten. Beslutet fattas på förslag av kommunfullmäktige.

Varje kommun har en skyldighet att se över indelningen året närmast före det år då ordinarie val till riksdagen skall hållas. Länsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt ska, enligt 4 kap 18 § vallagen, meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet ska tillämpas första gången.

Samuel Larsson

Initialt kan det uppmärksammas att valdistrikten, enligt Valmyndighetens rådgivning, ska vara rationellt utformade kring ett område och ge de röstberättigade en bra väg till vallokalen. En röstberättigad ska till exempel inte behöva passera en annan vallokal på väg till sin egen vallokal. Vidare ska ett valdistrikts gränser i första hand följa topografiska landmärken, såsom vattendrag och vägar som ligger fast mellan valen. De kan också följa befintliga fastighetsgränser eller till exempel kommunens statistikområden. Gränserna ska inte gå i sick-sack över andra gränser utan helst helt och hållet följa befintliga gränser.

Följande bild visar de 20 nuvarande valdistrikten, en indelning som gällde i valet 2018. De röda cirklarna visar lokaliseringen av vallokalerna, fördelade på 16 byggnader.

Danderyds kommuns nuvarande valdistrikt får anses uppfylla kraven om rationell utformning och att röstberättigade ska ha en bra väg till vallokalen.

Samuel Larsson

Vad gäller antalet röstberättigade i respektive valdistrikt kan det noteras att 19 av 20 distrikt ligger inom det tillåtna spannet på 1 000–2 000. Undantaget är valdistrikt 7, Mörby, som har 920 röstberättigade. Av betydelse i detta sammanhang är att distriktet utgör kommunens ”placeringsdistrikt” (tidigare kallat ”rubrikdistrikt”). Placeringsdistriktets syfte är att samtliga röstberättigade ska kunna föras in i en röstlängd, det vill säga även dem som inte är folkbokförda på en särskild fastighet. Dessa personer blir folkbokförda på en så kallad rubrikfastighet – ”på kommunen skriven”, ”utan känd hemvist” eller ”utvandrad”. Av det sagda följer att antalet röstberättigade i valdistrikt 7, Mörby, därmed överstiger 1 000, vilket innebär att distriktet ligger inom det tillåtna spannet.

Således blir den slutliga bedömningen att Danderyds kommuns nuvarande indelning i 20 valdistrikt inte ska ändras.

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunledningskontoret har utrett Danderyds kommuns valkretsindelning och valdistrikt med utgångspunkt i vallagens bestämmelser och Valmyndighetens rådgivning. Bedömningen är att det saknas skäl att ändra nuvarande indelning i en enda valkrets eller utformningen av de 20 valdistrikten.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Elisabeth Jarborn
Kanslichef

Samuel Larsson
Kommunsekreterare

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Ställningstagande om att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade i valet till riksdag, kommun och region 2022

Expedieras
Länstyrelsen
Kommunfullmäktige